

فضیلت و اعمال عید قربان

روز دهم ماه ذی‌الحجه و عید قربان یادآور تجلی اوج ایمان و عشق در وجود پیامبری است که در پرتو انوار اندیشه‌های بلند و الهی خویش، از سوی معشوق در بوته آزمایشی بس عظیم و دشوار قرار گرفت.

روز دهم ماه ذی‌الحجه و عید قربان یادآور تجلی اوج ایمان و عشق در وجود پیامبری است که در پرتو انوار اندیشه‌های بلند و الهی خویش، از سوی معشوق در بوته آزمایشی بس عظیم و دشوار قرار گرفت. به گزارش ایسنا، عید قربان، از اعیاد مهم اسلامی و یادآور اخلاص و بندگی حضرت ابراهیم(ع) در برابر پروردگار خویش است، آن جا که فرمان حق برای ذبح اسماعیل صادر شد و ابراهیم آن بنده فرمانبردار خداوند آماده اجرای این فرمان شد و اسماعیل را به قربانگاه برد و کارد بر حلقومش نهاد، ولی ندایی رسید که ای ابراهیم از عهده این آزمون الهی برآمدی، دست نگه دار که فرمانبرداری خویش را به درستی اثبات کرده ای.

این روز، روز عید و خوشحالی و سرور است، زیرا علاوه بر این که بنده ای مخلص از آزمونی دشوار، سربلند بیرون آمد و بندگی خویش را در پیشگاه خدای بزرگ ثابت کرد، گروه عظیمی از بندگان مخلص خدا به او تاسی جسته، به زیارت خانه خدا می شتابند و مراسم منا و از جمله، قربانی را انجام می دهند.

شب دهم ذیحجه از شب‌های مبارک است و جزء چهار شبی است که احیاء و شب زنده داری در آنها مستحب است. در شب عید قربان، درهای آسمان باز است. برای این شب اعمالی ذکر شده است:

1- زیارت امام حسین علیه السلام.

2- خواندن دعای «یا دائم الفضل علی البریة» که در شب جمعه هم وارد شده است.

اعمال روز عید قربان

برای روز عید قربان اعمالی چند نقل شده است:

1- غسل کردن است که به گفته مرحوم «علامه مجلسی»، غسل در آن روز ستّت مؤکد است تا آن جا که بعضی از علما آن را واجب دانسته اند.

2- نماز عید قربان است و نحوه انجام آن، به همان کیفیت نماز عید فطر است و نماز عید قربان در زمان غیبت امام(عج) مطابق مشهور فقهای عظام، ستّت مؤکد است. (خواه به صورت جماعت خوانده شود یا فرادا).

خواندن نماز عید در زمان ما مستحب است و آن دو رکعت است، در رکعت اوّل سوره حمد و سوره اعلی (یا هر سوره دیگری که مایل باشد) بخواند و بعد از آن پنج تکبیر بگوید و بعد از هر تکبیر این قنوت را بخواند:

اللّهُمَّ اَهْلَ الْکِبَرِیَاءِ وَ الْعِظَمَةِ، وَ اَهْلَ الْجُودِ وَ الْجَبَرُوتِ، وَ اَهْلَ الْعَقْوِ

خدایا ای اهل بزرگی و عظمت و ای شایسته بخشش و قدرت و سلطنت و ای شایسته عفو

وَ الرَّحْمَةِ، وَ اَهْلَ التَّقْوٰی وَ الْمَقْفَرَةِ، اسْئَلُکَ بِحَقِّ هَذَا الْیَوْمِ، الَّذِیْ جَعَلْتَهُ

و رحمت و ای شایسته تقوا و آمرزش از تو خواهم به حق این روزی که قرارش دادی

لِلْمُسْلِمِیْنَ عِیداً، وَلِمُحَمَّدٍ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ دُخْرًا وَ شَرْفًا وَ مَزِیداً،

برای مسلمانان عید و برای محمد صلی الله علیه و آله ذخیره و شرف و فزونی مقام

اَنْ تُصَلِّیَ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اَنْ تُدْخِلْنِیْ فِیْ کُلِّ خَیْرٍ اَدْخَلْتَ

که درود فرستی بر محمد و آل محمد و درآوری مرا در هر خیری که درآوری

فِیْهِ مُحَمَّدًا وَ آلَ مُحَمَّدٍ، وَ اَنْ تُخْرِجْنِیْ مِنْ کُلِّ سُوءٍ اَخْرَجْتَ مِنْهُ مُحَمَّدًا

در آن خیر محمد و آل محمد را و برونم آری از هر بدی و شری که برون آوردی از آن محمد

وَ آلَ مُحَمَّدٍ، صَلَوَاتُکَ عَلَیْهِ وَ عَلَیْهِمْ، اللّٰهُمَّ اِنِّیْ اسْئَلُکَ خَیْرَ مَا سَأَلْتُکَ

و آل محمد را که دروهای تو بر او و بر ایشان باد خدایا از تو خواهم بهترین چیزی را که درخواست کردند

مِنْهُ عِبَادُکَ الصَّالِحُونَ، وَ اَعُوْذُ بِکَ مِنْمَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ عِبَادُکَ الصَّالِحُونَ.

از تو بندگان شایسته ات و پناه برم به تو از آنچه پناه بردند از آن بندگان شایسته ات.

(در صورت عدم توانایی بر این قنوت، هرگونه قنوت دیگری نیز می تواند بخواند) سپس تکبیر ششم را بگوید و به رکوع برود و بعد از رکوع و سجده، برخیزد و رکعت دوم را شروع کند، در رکعت دوم، بعد از سوره حمد، سوره والشمس یا سوره دیگری را بخواند، آنگاه چهار تکبیر بگوید و بعد از هر تکبیر همان قنوت را بخواند، سپس تکبیر پنجم را بگوید و به رکوع و سجود برود و نماز را تمام کند. بعد از نماز، تسبیحات حضرت زهرا (علیها السلام) را بگوید و آنگاه دعاهایی که نقل شده است را بخواند که یکی از آنها دعای چهل و ششم «صحیفه سجّادیه» است.

مستحب است نماز عید، زیر آسمان باشد و بعد از نماز برای برادران دینی جهت قبولی اعمال دعا کند.

3- مستحب است دعاهایی را که پیش از نماز عید و قبل از آن وارد شده است، بخواند. به فرموده مرحوم «علامه مجلسی»، بهترین دعاها، دعای چهل و هشتم «صحیفه کامله سجّادیه» است که اوّلش این است: اَللّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ مُّبَارَكٌ وَ اِگر دعای چهل و ششم را نیز بخواند بهتر است.

4- خواندن دعای ندبه در این روز و سایر اعیاد مستحبّ است.

5- قربانی کردن در این روز برای همه مستحبّ مؤکد است و بسیار سفارش شده است، تا آن جا که برخی از علما آن را بر کسانی که توانایی دارند واجب دانسته اند و مستحب است بعد از نماز عید، کمی از گوشت آن بخورد.

و نیز مستحبّ است هنگام قربانی این دعا را که از امام صادق(ع) نقل شده است بخواند:

وَجْهَتْ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ، حَنِيفًا مُسْلِمًا وَ

من روی خود را به سوی کسی کردم که آسمان ها و زمین را آفریده

ما أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي وَ تُسْكِي وَ مَحْيَايَ وَ مَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ

من در ایمان خود خالصم و از مشرکان نیستم. نماز و قربانی و زندگی و مرگم برای خداوندی است که پروردگار

العالمین، لَا شَرِيكَ لَهُ، وَ بِذَلِكَ أُمِرْتُ وَ أَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ.

جهانیان است. شریکی برای او نیست. من به این برنامه مأمور شدم و از مسلمانانم.

اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ، بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي.

خدایا از تو و برای توست. به نام خدا و خداوند بزرگتر است. خدایا از من قبول فرما.

(البته اگر به نیت چند نفر قربانی مستحب انجام شود، بگوید: اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا)

بسیار مناسب است افراد توانگر، در این روز قربانی کنند و اکثر آن را به فقرا و نیازمندان انفاق کنند و به همسایگان و آشنایان نیز بدهند.

در روایتی است که امام صادق(ع) فرمود: امام علی بن الحسین و امام باقر(علیهما السلام) گوشت قربانی را سه قسمت می کردند، یک قسمت آن را به همسایگان می دادند و یک قسمت آن را به نیازمندان و قسمت سوم را برای اهل خانه نگه می داشتند.

6- تکبیرات مشهور زیر را بگوید، برای کسانی که در این ایّام توفیق حضور در مراسم حج و صحرای «منا» را دارند، بعد از 15 نماز این تکبیرها را می خوانند، از نماز ظهر روز عید، شروع کرده تا نماز صبح روز سیزدهم، ولی کسانی که در آن جا نیستند، بعد از 10 نماز آنها را می خوانند، از نماز ظهر روز عید آغاز کرده، تا نماز صبح روز دوازدهم، و آن تکبیرها مطابق روایت کتاب شریف «کافی» چنین است:

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، وَلِلَّهِ الْحَمْدُ، اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَى مَا هَدَانَا؛

خدا بزرگتر از توصیف است معبودی جز خدا نیست و خدا بزرگتر است و ستایش خاص خداست خدا بزرگتر است بر آنچه ما را راهنمایی کرد

اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَى مَا رَزَقْنَا مِنْ بَهِيمَةِ الْإِنْعَامِ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا أَلْبَانَا.

خدا بزرگتر است بر آنچه روزیمان کرد از چهارپایان انعام (شتر و گاو و گوسفند) و ستایش خاص خداست برای آن که آزمود ما را.

حداقل این تکبیرها را بعد از نماز در این ایّام، یکبار بگوید، ولی اگر تکرار کند، بهتر است و حتی اگر بعد از نوافل نیز بگوید خوب است.